

ЕКОНОМІКА ФІНАНСИ МЕНЕДЖМЕНТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАУКИ І ПРАКТИКИ

12' 2016 (16)

ЕФМ

**"ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ:
актуальні питання науки і практики"**

**"ECONOMY. FINANCES. MANAGEMENT:
Topical issues of science and practical activity"**

Всеукраїнський науково-виробничий журнал

"ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики"

Всеукраїнський науково-виробничий журнал

ЕФМ

12' 2016 (16)

Заснований у 1997 році під назвою "Вісник Вінницького державного сільськогосподарського інституту". У 2010 – 2014 роках виходив під назвою "Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету"
З 2015 року "Економіка. Фінанси. Менеджмент:
актуальні питання науки і практики"

Свідоцтво про державну реєстрацію
засобів масової інформації №21154-10954ПР від 31.12.2014 р.

Засновник

Вінницький національний аграрний університет

Редакційна колегія:

Головний редактор

доктор економічних наук, професор, академік НААН Калетнік Г.М.

Заступник головного редактора

кандидат економічних наук Кіреєва Е.А.

Члени редакційної колегії:

*доктор юридичних наук, професор Авдійський В.І. (Росія);
доктор, професор Белік П. (Словаччина); доктор економічних наук,
професор Буреннікова Н.В.; доктор економічних наук, доцент Вдовенко Л.О.;
кандидат економічних наук Гончарук І.В.; кандидат економічних наук Гончарук Т.В.;
доктор економічних наук, професор Горська О. (Словаччина); доктор економічних наук,
професор Гуцаленко Л.В.; доктор, професор Данн Дж. В. (США); доктор економічних
наук, професор, академік НААН Дем'яненко М.Я.; доктор економічних наук, професор,
академік НААН Жук В.М.; доктор економічних наук, професор,
академік НААН Кваша С.М.; доктор економічних наук, член-кореспондент НААН
Кириленко І.Г.; доктор економічних наук, професор Коляденко С.В.; доктор економічних
наук, професор Клепацькі Б. (Польща); доктор економічних наук, професор Мазур А.Г.;
доктор економічних наук, професор, академік НААН Малік М.Й.; доктор економічних наук,
професор Масленнікова Н.П. (Росія); доктор юридичних наук, доцент Мельничук О.Ф.;
кандидат економічних наук, доцент Мулик Т.О.; доктор економічних наук, професор,
академік НААН Панасюк Б.Я.; доктор економічних наук, доцент Польова О.Л.;
доктор економічних наук, професор Прутська О.О.; доктор економічних наук,
професор Свиноус І.В.; доктор економічних наук, професор, академік НААН
Сичевський М.П.; кандидат економічних наук Томчук О.В.; доктор економічних наук,
доцент Ціхановська В.М.; кандидат економічних наук Шаманська О.І.;
доктор економічних наук, професор Шпикуляк О.Г.; доктор економічних наук, професор,
академік НААН Шпичак О.М.; кандидат економічних наук, доцент Янчук Г.В.*

Адреса редакції: **21008, Вінниця, вул. Сонячна, 3, тел. 52 - 07 - 37**
Сайт журналу: <http://efm.vsau.org/>, Електронна адреса: efm@vsau.vin.ua

*Відповідальний секретар редакції, кандидат сільськогосподарських наук,
доцент – Янчук В.І.,*

*літературний редактор-коректор і переклад іноземною мовою – Хомяковська Т.О.,
технічний секретар і оператор комп'ютерного набору – Пришляк Н.В.*

©Вінницький національний аграрний університет, 2016

"ECONOMY. FINANCES. MANAGEMENT:

Topical issues of science and practical activity"

Ukrainian Scientific and Production Journal

EFM

12' 2016 (16)

Founded in 1997 under the name "Herald of Vinnitsa State Agricultural Institute".

In 2010 - 2014 years was published under the name of "Collected Works of Vinnytsia National Agrarian University".

Since 2015 "Economy. Finances. Management: topical issues of science and practical activity".

Certificate of registration of mass media №21154-10954 PR from 31.12.2014

Founder:

Vinnytsia National Agrarian University

Editorial Board:

Chief editor

Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine **Kaletnik H.**

Assistant chief editor

Candidate of Economic Sciences **Kirieieva E.**

Editorial Staff Members:

Doctor in law, professor **Avdiyskyi V. (Russia); Doctor, professor** **Belik P. (Slovakia); Doctor of Economic Sciences, professor** **Buriennikova N.; Doctor of Economic Sciences, associate professor** **Vdovenko L.; Candidate of Economic Sciences** **Honcharuk I.; Candidate of Economic Sciences** **Honcharuk T.; Doctor of Economic Sciences, professor** **Horska E. (Slovakia); Doctor of Economic Sciences, professor** **Hutsalenko L.; Doctor, professor** **Dann J.V. (USA); Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine** **Demianenko M.; Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine** **Zhuk V.; Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine** **Kvasha S.; Doctor of Economic Sciences, corresponding member of NAAS of Ukraine** **Kyrylenko I.; Doctor of Economic Sciences, professor** **Koliadenko S.; Doctor of Economic Sciences, professor** **Klepatski B. (Poland); Doctor of Economic Sciences, professor** **Mazur A.; Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine** **Malik M.; Doctor of Economic Sciences, professor** **Maslennikova N. (Russia); Doctor in Law, associate professor** **Melnychuk O.; Candidate of Economic Sciences, associate professor** **Mulyk T.; Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine** **Panasiuk B.; Doctor of Economic Sciences, associate professor** **Polyova O.; Doctor of Economic Sciences, professor** **Prutska O.; Doctor of Economic Sciences, professor** **Svynous I.; Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine** **Sychevskyi M.; Candidate of Economic Sciences, associate professor** **Tomchuk O.; Doctor of Economic Sciences, associate professor** **Tsikhonovska V.; Candidate of Economic Sciences, associate professor** **Shamanska O.; Doctor of Economic Sciences, professor** **Shpykuliak O.; Doctor of Economic Sciences, professor, academician of NAAS of Ukraine** **Shpychak O.; Candidate of Economic Sciences, associate professor** **Yanchuk H.**

Address of editorial office: 21008, 3. Sonyachna Str, Vinnytsia, 52 - 07 - 37,

Web site: <http://efm.vsau.org/>, e-mail: efm@vsau.vin.ua

Editor secretary - Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor - **Yanchuk V.,**
language corrector, translator - **Khomyakovska T.,**
technical secretary and computer operator - **Pryshliak N.**

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Г.М. КАЛЕТНИК, К.В. КОЗАК. ЗЕЛЕНИЙ БІЗНЕС – ПЕРСПЕКТИВА ПІДПРИЄМНИЦТВА	7
ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
С.Я. КОВАЛЬЧУК. ЕКОНОМІКО - ЕКОЛОГІЧНЕ ОНОВЛЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В СИСТЕМІ ПРІОРИТЕТІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	16
ІННОВАЦІЙНА ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ	
Д.М. ТОКАРЧУК. ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА БІОГАЗУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ	26
РИНОК. ЦІНОУТВОРЕННЯ. ІНФРАСТРУКТУРА	
Т.Ю. ПРУТСЬКА. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗБУДОВИ ІНФРАСТРУКТУРИ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В АГРАРНІЙ СФЕРІ ТА ЕФЕКТИВНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ	36
МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ	
С.В. КАЧУРОВСЬКИЙ. ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНА МОДЕЛЬ ОЦІНКИ РИЗИКІВ СКЛАДСЬКОЇ ЛОГІСТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	46
СОЦІАЛЬНА СФЕРА. РОЗВИТОК ТЕРИТОРІЙ	
С.Г. КАФЛЕВСЬКА. СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	54
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА	
Т.М. КОРПАНЮК. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ З ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА	63
Т.Ф. ПЛАХТІЙ, В.Ю. ДРАЧУК. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ПЕРЕОБЛАДНАННЯ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ ЗАДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОГО БІОПАЛИВА	71
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ	
О.А. ПОДОЛЯНЧУК, Н.І. КОВАЛЬ, Т.В. КОЛЕСНИК. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	81
Н.Г. ЗДИРКО. АДАПТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ВИРОБНИЦТВІ	92
ДИСКУСІЇ	
Г.В. ШЕВЧУК. СУТНІСТЬ, КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ПЛОДООВОЧЕВОЇ ГАЛУЗІ	101
ДУМКА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО	
М.В. СЛОБОДИСЬКА. ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ ЯК СКЛАДОВА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	109

Журнал внесено в оновлений перелік наукових фахових видань України з економічних наук під назвою **"ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики"** (підстава: Наказ Міністерства освіти і науки України 21.12.2015 №1328).

Включений до міжнародних наукометричних баз і каталогів наукових праць:
Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського, Україна, сайт: <http://nbuv.gov.ua>
Google Академія, сайт: <http://scholar.google.com.ua>

Матеріали друкуються українською, англійською і російською мовами.

Номер схвалено і рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Вінницького національного аграрного університету, протокол № 6 від 23 грудня 2016 р.

Усі права застережені. Тексти статей, таблиці, графічний матеріал, формули захищені законом про авторські права. Передрук і переклад статей дозволяється за згодою авторів. Відповідальність за зміст публікацій і достовірність наведених в них даних та іншої інформації, несуть автори статей. Висловлені у надрукованих статтях думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань.

Підписано до друку 23 грудня 2016 року

Формат 60x84/8. Папір офсетний.

Друк офсетний. Ум. друк. арк. 12,9

Тираж 100.

Зам № 717

Віддруковано у
Вінницькому національному аграрному університеті
м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, 21008.
Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 5009 від 10.11.2015

CONTENTS

ECONOMY AND EFFICIENCY PRODUCTION AND BUSINESS ACTIVITIES

H. KALETNIK, K. KOZAK. GREEN BUSINESS IS A PROSPECT FOR ENTREPRENEURSHIP 7

ENVIRONMENTAL ECONOMICS AND ENVIRONMENT

S. KOVALCHUK. ECONOMIC- ECOLOGICAL UPDATING THE AGRARIAN SECTOR IN THE SYSTEM OF PRIORITIES OF INNOVATIVE DEVELOPMENT 16

INNOVATION AND INVESTMENT ACTIVITIES

D. TOKARCHUK. INVESTMENT PROVISION OF BIOGAS PRODUCTION BY THE AGRICULTURAL ENTERPRISES OF UKRAINE 26

MARKET. PRICING. INFRASTRUCTURE

T. PRUTSKA. PRIORITY DIRECTIONS FOR INFRASTRUCTURE SUPPORT OF ENTREPRENEURSHIP IN AGRICULTURE AND EFFICIENT LAND USE 36

MATHEMATICAL METHODS, MODELS AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMICS

S. KACHUROVSKYY. ECONOMIC AND MATHEMATICAL MODEL OF EVALUATION OF RISKS OF WAREHOUSE LOGISTICS AT AGRICULTURAL ENTERPRISES 46

SOCIAL SPHERE. DEVELOPMENT AREAS

S. KAFLEVSKA. CURRENT STATE AND TRENDS OF RURAL POPULATION'S LIVING STANDARDS IMPROVEMENT IN UKRAINE 54

FINANCIAL AND CREDIT SUPPORT AND TAX POLICY

T. KORPANUYK. THE FINANCIAL AND ECONOMIC DIAGNOSTICS AGRICULTURAL ENTERPRISES PRODUCING BIOFUEL 63

T. PLAKHTII, V. DRACHUK. PECULIARITIES OF IMPOSING PERSONAL INCOME TAX ON THE OPERATIONS ON VEHICLE RE-EQUIPMENT FOR THE USE OF ALTERNATIVE BIOFUELS 71

ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT

O. PODOLYANCHUK, N. KOVAL, T. KOLESNIK. BASIC ASPECTS OF REGISTRATION-ANALYTICAL PROVIDING OF PRODUCTION OF BIOPOWER CULTURES AT AGRICULTURAL ENTERPRISES 81

N. ZDYRKO. ADAPTATION OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS IN AGRICULTURAL PRODUCTION 92

DISCUSSION

A. SHEVCHUK. ESSENCE, CRITERIA AND METHODOLOGICAL APPROACHES TO ORGANIZATIONAL - ECONOMIC MECHANISM OF ENTERPRISES IN FRUIT AND VEGETABLE PROCESSING INDUSTRY 101

OPINION OF YOUNG SCIENTISTS

M. SLOBODYSKA. LAND RESOURCES AS PART OF ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC POTENTIAL OF AGRICULTURAL ENTERPRISES 109

The journal is entered on an updated list of scientific professional editions of Ukraine on economic sciences called "**Economy. Finances. Management: actual issues of science and practical activity**" (Resolution of Ministry of Education and Science of Ukraine №1328 from 21.12.2015).

Included with the international scientometric databases and directories of scientific publications:
The National Library. V.I. Vernadsky, Ukraine, site: <http://nbuv.gov.ua>
Google Scholar website: <http://scholar.google.com.ua>

Materials are published in Ukrainian, English and Russian.

Issue is approved and recommended to publish at the decision of the Academic Council of Vinnytsia National Agrarian University, Act № 6 from 23 December 2016

All rights are reserved. The texts of articles, tables, graphics, formulas are reserved by copyright. Reproduction and translation of articles are permitted with the consent of the authors. The authors of the articles are responsible for the content and accuracy of publications, presented data and other information. The views expressed in the articles do not necessarily reflect the views of the editorial board and do not impose any obligation on it.

Signed for printing 23 December 2016
Format 60x84 / 8. Offset paper.
Offset Printing. pp. 12,9
Circulation 100.
№ 717

Published by Vinnytsia National Agrarian University
21008, Vinnytsia, 3 Soniachna str.
Subject of publishing activity license
SK №5009 from 10.11.2015

**Тематична спрямованість
Всеукраїнського науково-виробничого журналу
"ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ:
актуальні питання науки і практики"**

наукові та виробничі аспекти економічної та фінансової діяльності
суб'єктів в агропромисловій сфері та суміжних галузях,
соціально-економічного розвитку села

Шановні автори публікацій!

Статті мають бути оформлені згідно нормативів МОН України і вимог журналу (вимоги розміщені на сайті журналу: <http://efm.vsau.org/>), прохання надсилати на електронну адресу: efm@vsau.vin.ua

**До друку приймаються статті українською, російською,
англійською мовами, за такими рубриками:**

- ❖ Сторінка головного редактора
- ❖ Теорія і історія економічної думки
- ❖ Розвиток продуктивних сил і виробничих відносин
- ❖ Економіка та ефективність виробничо-господарської діяльності
- ❖ Економіка природокористування і охорони навколишнього середовища
- ❖ Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика
- ❖ Інноваційна та інвестиційна діяльність
- ❖ Проблеми економічної і соціальної політики
- ❖ Бізнес і підприємництво.
- ❖ Ринок. Ціноутворення. Інфраструктура
- ❖ Логістика і транспорт
- ❖ Менеджмент та маркетинг
- ❖ Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці
- ❖ Соціальна сфера. Розвиток територій
- ❖ Світова економіка та зовнішньоекономічна діяльність
- ❖ Інституційні проблеми економіки, фінансів, менеджменту та права
- ❖ Практичні аспекти розвитку виробничих систем і соціуму
- ❖ Фінансово-кредитне забезпечення і податкова політика
- ❖ Бухгалтерський облік, аналіз та аудит
- ❖ Дискусії
- ❖ Думка молодого вченого
- ❖ Апробація економічних досліджень
- ❖ Новини економіки, фінансів і менеджменту
- ❖ Новини законодавства
- ❖ Видання з актуальних проблем економіки, фінансів і менеджменту
- ❖ Вітальні проєкти
- ❖ Повідомлення
- ❖ Наші дописувачі

■ БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657:620.952:631.11

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ©

О.А. ПОДОЛЯНЧУК,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки,

Н.І. КОВАЛЬ,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки,

Т.В. КОЛЕСНИК,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії,
Вінницький національний аграрний університет
(м. Вінниця)

В останні роки все більш очевидною стає енергетична криза, особливо вугільного та газового палива. Традиційні палива отримують з нафти, газу та вугілля. Вважається, що ці природні ресурси є вичерпними, при цьому вартість їх видобутку постійно росте. Все вище перелічене примушує шукати альтернативні види екологічно чистого палива з поновлюваних джерел енергії. Паливна сировина рослинного походження є природною заміною викопної паливної сировини. Таким чином, біомасу можна умовно розділити на три основні види біопалива: тверде (деревина, тріска, гранули, брикети), рідке (біодизель, етанол) і газоподібне (біогаз). Тому на сьогодні є актуальним вивчення та дослідження вирощування біоенергетичних сільськогосподарських культур. Досліджено ряд питань, що потребують подальших уточнень та удосконалень, а саме: економічна сутність наявності та використання біоенергетичних культур, напрямки удосконалення організації та методики обліку та аналізу вирощування біоенергетичних культур. Також авторами проведено теоретичне обґрунтування та практичне удосконалення систем обліку та аналізу вирощування біоенергетичних культур зорієнтованого на потреби забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств в сучасних економічних умовах України.

Ключові слова: біоенергетичні культури, енергетична криза, облік витрат, аналітичне дослідження, собівартість.

Рис. 2. Табл. 1. Літ. 10.

Постановка проблеми. Через можливу небезпеку енергетичної кризи в Україні нарешті розпочали переймати досвід перспективних країн світу та поступово розвивати ринок відновлюваних біологічних джерел енергії за допомогою

виращування біоенергетичних сільськогосподарських культур та, в кінцевому етапі, переробки у біомасу. В процесі цієї діяльності виникло багато суперечностей та ряд проблем, вирішення яких дозволить в повній мірі об'єктивно розкрити природний потенціал нашої держави.

Враховуючи те, що Україна має значний сільськогосподарський потенціал, слід зосередитись на проблемах біоенергії, досвід широкомасштабного виробництва якої уже десятки років мають різні країни, які за природними ресурсами здебільшого поступаються нашим.

При відповідальній організації широке виробництво біоенергетичних культур на території України не тільки можливе, а й досить перспективне. Світовий досвід показує, що виробництво біоенергетичних культур – це сприятлива можливість для економіки кожної країни, зокрема воно дає змогу створювати нові робочі місця не тільки в сільській місцевості, а й у промислових центрах, покращує екологічну ситуацію в країні, регіонах тощо [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розробку теоретичних основ та методологічних підходів до проблеми обліку й аналізу виробництва та урожайності біоенергетичних культур як одних із провідних джерел альтернативної енергії зробили провідні вчені-економісти, як вітчизняні (М. Білуха, І. Белова, К. Білецька, Ф. Бутинець, Г. Гелетука, С. Голов, І. Демчак, Ю. Дубневич, Т. Железна, В. Жук, С. Заїка, Т. Ігнат'єва [1], Г. Калетнік [2], Г. Кірейцев, Н. Коваль [4], М. Кужельний, А. Кузьмінський, І. Лукавва, В. Моссаковський [6], Н. Огійчук, К. Пятківська [10], В. Сопко, Л. Сук, Л. Сук, Н. Тлущкевич, Р. Хом'як, Л. Янчева, Л. Середа, Н. Ткаченко, І. Чижма [3], Б. Федорченко, М. Білик), так і зарубіжні (В. Палій, Я. Соколов, А. Шеремет та інші). Проте дане питання є досі актуальним та потребує дослідження як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях.

Формулювання цілей статті. Необхідним є науково-теоретичне обґрунтування та практичне удосконалення систем обліку та аналізу виращування біоенергетичних культур, зорієнтованого на потреби забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств у сучасних економічних умовах України.

Виклад основного матеріалу. Облік витрат виробництва, облік собівартості продукції є визначальними в загальній системі бухгалтерського обліку. При цьому облік, зокрема в частині управлінського обліку, не обмежується лише самим обліком витрат на виробництво та собівартості в вартісних показниках, регламентованих в нормативних документах. Його зміст є ширшим, виходячи з економічної суті собівартості та витрат та вимог щодо управління господарськими процесами на підприємствах в умовах ринку.

В політекономічному аспекті існує декілька підходів до розгляду витрат виробництва. По-перше, з точки зору всього суспільного виробництва, витрати виробництва поділяються на витрати суспільства і витрати його первинних ланок – підприємств. З позиції суспільного виробництва до витрат належать витрати, що відображені у вартості кінцевої продукції [3].

Вимоги сьогодення визначають новий підхід щодо вивчення методики обліку витрат, собівартості біоенергетичних культур. Нині для сільськогосподарських підприємств постає необхідність розробки системи контролю за собівартістю продукції на основі розширення аналітичності застосовуваних в обліку груп витрат.

З викладеного матеріалу випливає, що облік витрат виробництва біоенергетичних культур та облік собівартості продукції є неупередженими в загальній системі бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах. При цьому облік, зокрема в частині управлінського обліку, не обмежується лише самим обліком витрат на прогнозування, економічний аналіз, калькулювання, облік витрат на виробництво, нормування, планування, регулювання, контроль витрат виробництва та собівартості в вартісних показниках, регламентованих в нормативних документах.

На нашу думку зміст його більш розгалужений, виходячи з економічного тлумачення собівартості та витрат, з вимог по управлінню господарськими процесами на сільськогосподарських підприємствах в умовах ринку. Сукупність методів управління собівартістю повинна, перш за все, передбачати комплексний та системний підхід до дослідження впливу на собівартість та витрати зокрема.

Для обліку витрат при виробництві біоенергетичних культур на сільськогосподарському підприємстві велике значення має економічно обґрунтоване групування витрат в системі аналітичного обліку. При цьому важливо, щоб класифікація витрат відображала особливості галузі діяльності. А саме сезонний характер виробництва та використання специфічних матеріальних ресурсів, притаманних даній галузі рослинництва (насіння, добрива, засоби захисту рослин тощо) [4].

Поняття та основні критерії визнання витрат розкриваються в П(С)БО 16 «Витрати», згідно з яким витрати – це зменшення активів підприємства або збільшення зобов'язань, що призводять до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені [4; 9].

Прямі виробничі витрати обліковуються на рахунку 23 «Виробництво». Сальдо за рахунком 23 означає незавершене виробництво і відображається в активі балансу.

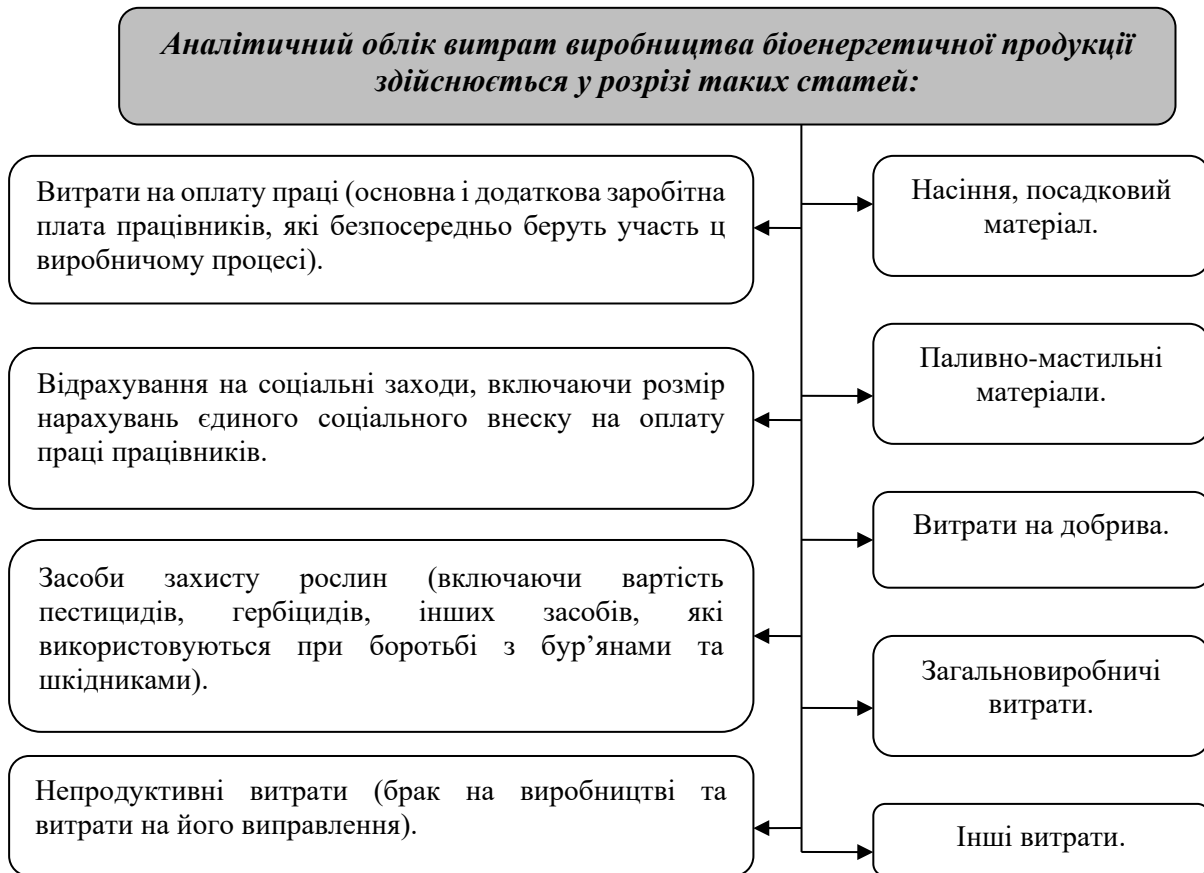
Аналітичний облік за кожним із субрахунків ведеться за окремими видами виробництв, переділами, партіями в розрізі статей, передбачених Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств.

Синтетичний облік для процесу виробництва біоенергетичних культур здійснюють на таких рахунках: 23 «Виробництво», до якого створюють субрахунок 231 «Рослинництво». За економічним змістом він належить до групи рахунків господарських процесів, за призначенням і структурою – до групи операційних, калькуляційних рахунків.

Проте в Наказі про облікову політику вказують розгалуження субрахунку 231 «Рослинництво», наприклад, 231.1.1 «Соняшник», або ж 231.1.2 «Соя». Така аналітика корисна для сільськогосподарських підприємств, які якісно та ефективно ведуть управлінський облік.

Субрахунок 231 активний на початок року, активно-пасивний – протягом року. При здійсненні витрат дебетують рахунок 231, а кредитують різні рахунки залежно від видів витрат. Готову продукцію оприбутковують з кредиту рахунку 231 в кореспонденції рахунків 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» аналітичний рахунок «Насіння соняшнику», 208 «Матеріали сільськогосподарського

призначення». На дебеті субрахунку 231 «Рослинництво» обліковують: витрати минулого року під урожай поточного року; витрати поточного року під урожай поточного року; витрати поточного року під урожай майбутнього року [5; 7].

Рис.1. Складові аналітичного обліку виробництва біоенергетичної продукції

Рахунок 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва» є активним, за дебетом відображається надходження продукції, а за кредитом – її вибуття внаслідок продажу, безоплатної передачі.

На кредиті субрахунку 231 «Рослинництво» протягом звітного року відображають оприбуткування сільськогосподарської продукції від урожаю за плановою собівартістю. При цьому і витрати, і вихід продукції обліковуються наростаючим підсумком з початку року. Після визначення в кінці звітного року фактичної собівартості продукції планову собівартість коригують до рівня фактичної (розраховують калькуляційні різниці). Після списання калькуляційних різниць за кредитом субрахунку 231 «Рослинництво» цей субрахунок закривається, за виключенням аналітичних рахунків, на яких обліковуються витрати під урожай майбутнього року.

Регістрами синтетичного обліку виробництва соняшнику є Журнал-ордер та відомість по рахунку 231 «Рослинництво». Слід зазначити, що даний регістр одночасно є регістром аналітичного і синтетичного обліку: ліва сторона регістру – відомість, яка забезпечує відображення дебетової сторони рахунка, права – журнал-ордер, який розкриває кредитову сторону рахунку.

Прийняття П(С)БО 30 «Біологічні активи» внесло зміни в порядок обліку сільськогосподарського виробництва, зокрема змінився порядок його відображення на рахунках бухгалтерського обліку [6].

Одна із основних проблем полягає у тому, що певну частину основних витрат, що стосуються вирощування біоенергетичних культур, протягом року неможливо віднести на той чи інший об'єкт калькулювання. Тому, для реального відображення витрат їх попередньо обліковують протягом року у складі загальновиробничих, а в кінці звітної періоду відносять на певні види біоенергетичних культур шляхом розподілу. В процесі організації обліку витрат при виробництві такої продукції виникає наступна кореспонденція господарських операцій (табл. 1).

Таблиця 1

Відображення виробництва біоенергетичних культур на рахунках бухгалтерського обліку

№ г/о	Зміст господарської операції	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1	Нараховано заробітну плату працівникам	231	661
2	Списано насіння на посів	231	208, 27
3	Списано палива на обробіток ґрунту	231	208
4	Списано вартість послуг допоміжних виробництв	231	234
5	Розподілено загальновиробничі витрати	231	911
6	Оприбутковано продукцію рослинництва	27	231

Джерело: [7]

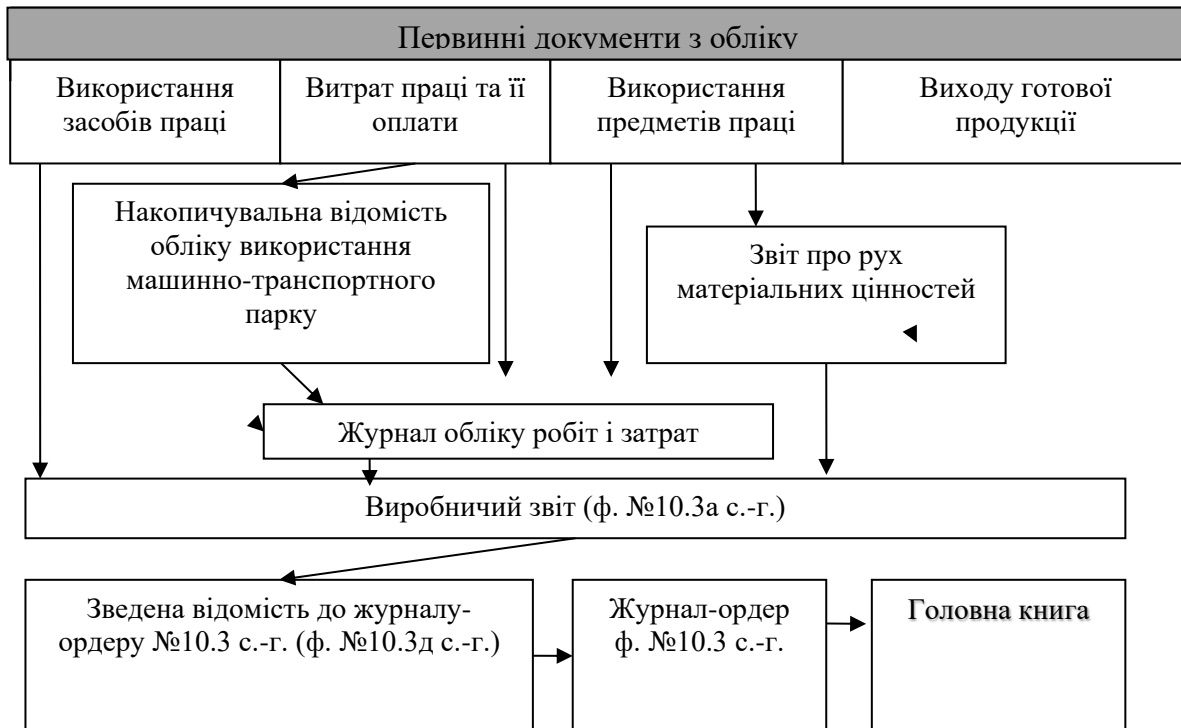
Великою проблемою в частині обліку витрат рослинництва на сільськогосподарських підприємствах України є проблема повноти відображення витрат у системі обліку. Ця проблема залежить від таких факторів, як державна влада України, система оподаткування, тіньовий сегмент виробництва [7].

Для обліку основних виробництв біоенергетичних культур (субрахунок 231 «Рослинництво») передбачено ведення Звіту № 5.5 с.-г. про витрати та вихід продукції основного виробництва; промислових, допоміжних виробництв, витрат на утримання та експлуатацію машин та обладнання (рахунок 23 «Виробництво») та інших виробництв – Звіту № 5.6 с.-г. про витрати та вихід продукції (робіт, послуг) інших виробництв.

Показники звітів № 5.5 с.-г., 5.6 с.-г. за кредитом аналітичних рахунків виробництв переносяться у Зведену відомість № 5.10 с.-г. до Журналу-ордеру № 5 В с.-г. в межах галузей виробництв та структурних підрозділів [8].

Послідовністю відображення в обліку витрат і виходу продукції рослинництва показано на схемі (рис. 2).

За синтетичними рахунками с/г підприємства, які мають досить великі масштаби виробництва біоенергетичних культур та значну кількість щомісячних записів господарських операцій щодо них, аналітичний облік ведуть в допоміжних відомостях і виробничих звітах, підсумки яких потім переносять в журнал-ордер № 5 В с.-г.

Рис. 2. Послідовність технологічного процесу відображення в обліку витрат і виходу продукції рослинництва за журнально-ордерною формою обліку

Джерело: [4; 8]

В кінці місяця підсумкові дані кредитових оборотів сільськогосподарського підприємства з журналу-ордера № 5В с.-г. переносять в Головну книгу. Дебетові обороти відповідного синтетичного рахунку (23, 90, 91, 92, 93) підраховують після закінчення реєстрації записів в Головній книзі.

В журналі-ордері № 5В с.-г. передбачена типова кореспонденція за кредитом рахунків бухгалтерського обліку. Дані реєстрів приведено у відповідність до показників періодичної та річної звітності.

На підставі даних Виробничих звітів складається також оборотна відомість №10.3 с.-г. за рахунками виробничих витрат, яка передбачає відображення початкового залишку, обігу за дебетом і кредиту, залишок на кінець звітного періоду для кожного об'єкта аналітичного обліку в рослинництві.

Як правило, площі під загиблими культурами пересіваються іншими сільськогосподарськими біоенергетичними культурами. У зв'язку з цим при списанні цих витрат слід враховувати, що списуються тільки повторювані витрати на витрати від стихійного лиха: вартість насіння, витрати на передпосівну обробку ґрунту, посів та інші роботи, які виконуються повторно при пересіві новою біоенергетичною культурою. При цьому дебетується рахунок 947 «Нестачі і втрати від псування втрати цінностей» і кредитується субрахунок 231 «Рослинництво» (та виокремлюється новий аналітичний рахунок «Загибла культура»).

У галузі рослинництва є витрати, які в момент їх здійснення неможливо віднести на відповідну культуру, оскільки вони пов'язані з вирощуванням декількох сільськогосподарських культур. До них відносять: амортизаційні відрахування за

основними засобами, які використовуються у рослинництві і підлягають розподілу; витрати на ремонт основних засобів рослинництва, які підлягають розподілу; витрати зі зрошення та з осушення; витрати з утримання полезахисних лісових смуг тощо. Особливість цих витрат полягає в тому, що вони повністю розподіляються у звітному році і, відповідно, не переходять на наступний рік як незавершене виробництво.

Суми, що відносяться в дебет рахунків (23, 90, 91, 92, 93), аналітичний облік за якими ведуть в інших журналах-ордерах, відомостях тощо при потребі групують в необхідному розрізі в аркушах-розшифровках. Записи в них здійснюють за даними документів, підсумками за день або більш тривалий період, а в необхідних випадках - на підставі окремих документів з коротким поясненням змісту операції [1; 8].

По закінченні звітної місяця, заповнені аркуші-розшифровки передають працівнику, який веде журнал-ордер № 5В с.-г. або відомості.

Помилки, виявлені в регістрах до підведення підсумків, виправляють коректурним способом, а після підведення підсумків, але до внесення їх в Головну книгу, виправляють на підставі бухгалтерської довідки з відображенням у вільних рядках або графах. Після запису підсумків журналу-ордера № 5В с.-г. в Головну книгу, виправлення в них за поточний місяць не допускаються, а необхідні записи оформляють бухгалтерською довідкою і заносять в Головну книгу в наступному місяці.

Згідно з інформацією, що подана в Методичних рекомендаціях, загальновиробничі витрати не поділяються на змінні й постійні [9; 10], проте визначаються розподілені загальновиробничі витрати, оскільки собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг) відповідно до П(С)БО 16 складається з виробничої собівартості продукції (C_B), яка була реалізована впродовж звітної періоду, нерозподілених загальновиробничих витрат ($B_{НЗ}$) та наднормативних виробничих витрат ($B_{НН}$):

$$C_p = C_B + B_{НЗ} + B_{НН}. \quad (1)$$

І лише наприкінці року визначають нерозподілені загальновиробничі витрати. Для цього можна скористатися формулами:

$$C_{T_3} = \frac{\sum ZB_{Н}}{\sum K_{Н}}; \quad (2)$$

$$ZB_i = K_{ф} \cdot C_{T_i}; \quad (3)$$

де C_{T_3} – нормативна ставка загальновиробничих витрат на одиницю продукції;

$\sum ZB_{Н}$ – загальновиробничі витрати за нормальною урожайністю;

$\sum K_{Н}$ – кількість продукції за нормальною урожайністю;

ZB_i – розподілені загальновиробничі витрати виду продукції;

$K_{ф}$ – фактична кількість продукції.

Необхідність розподілу загальновиробничих витрат для віднесення їх до виробничої собівартості обумовлюється наявністю на підприємстві залишків незавершеного виробництва і готової продукції та необхідністю їх належної оцінки (не лише за прямими, але й за сукупними виробничими витратами).

Сучасне життя та зміни у світовому господарюванні призвели до того, що сьогодні поняття продовольчої та енергетичної безпеки перебувають у тісному взаємозв'язку. При виробництві біопалива необхідним є використання сільськогосподарських культур, що викликає ряд протиріч та піднімає питання продовольчої безпеки.

Україна володіє 9% світових запасів чорноземів. Площа угідь, придатних для виробництва високоякісної біоенергетичної сировини, сягає майже 37 млн. гектарів [1]. Проте, варто пам'ятати, що розвиток агропромислового виробництва неможливе без енергетичного забезпечення, біоенергетичний комплекс і розвиток сільського господарства знаходяться у прямій залежності одне від одного. Тому сьогодні варто особливу увагу приділити не просто розвитку біоенергетики, а раціональному розподілу сільськогосподарських угідь між продовольчими культурами та енергетичними. Проте, це неможливо без існування відповідальної і послідовної державної політики як в аграрній, так і в біопаливній галузі зокрема.

Висновки. Отже, для ефективності відображення обліку витрат при виробництві біоенергетичних культур потрібно врахувати усі чинники, які впливали на процес виробництва та витрати, які були понесені протягом усього звітного періоду. Саме тоді можна буде побачити реальний ефективний результат щодо виробництва біоенергетичних культур.

Також необхідно внести до П(С)БО 16 «Витрати» деякі норми для витрат при вирощуванні продукції рослинництва: включення до виробничої собівартості сільськогосподарської продукції протягом звітного року загальновиробничих витрат саме за нормативними ставками (виходячи з нормальної урожайності, тис. т); визначення нерозподілених загальновиробничих витрат сільськогосподарського виробництва наприкінці року.

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків, увести спеціальну норму для закриття рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» на сільськогосподарських підприємствах наприкінці звітного року.

Привести у відповідність до П(С)БО 16 Методичні рекомендації з калькулювання собівартості продукції сільськогосподарських підприємств шляхом тотожного формулювання поняття прямих витрат та класифікації статей витрат за чотирма складовими виробничої собівартості продукції (робіт, послуг). Це забезпечить дотримання єдиних методологічних засад формування у бухгалтерському обліку інформації про витрати сільськогосподарських підприємств.

Список використаних джерел

1. Ігнат'єва Т.Г. Виробництво і споживання біодизеля в аграрних підприємствах України/ Т.Г. Ігнат'єва // Економіка АПК. – 2011. – №4 – С.32-36.
2. Калетнік Г. М. Біопаливо: продовольча, енергетична та екологічна безпека України / Г. М. Калетнік // Біоенергетика. – 2013. – № 2. – С. 12-14.
3. Чижма І.А. Організація обліку виробництва продукції рослинництва / В.М. Краєвський, І.А. Чижма // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. – 2013. – Вип. 10(4). – С. 388-392.
4. Коваль Н.І. Проблеми відображення обліку витрат при виробництві біоенергетичних культур / Н.І. Коваль, О.Л. Пророчук // Проблеми облікового, контрольного і аналітичного забезпечення управління підприємством: Матеріали 5 Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців. 2015. – Вінниця, 2015. – С. 82-85.
5. Офіційний сайт Міжнародної федерації бухгалтерів : [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ifac.org>.
6. Моссаковський В. Концепція побудови управління витратами у сільськогосподарських підприємствах / В. Моссаковський // Бухгалтерський облік і аудит: Науково–практичний журнал. – 2009. – № 6. – 143 с.

7. Щодо застосування реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств: Методичні рекомендації / затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 4 червня 2009 р. №90 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN48748.html.

8. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: затв. Наказом Міністерства аграрної політики України від 18 травня 2001 р. № 132 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uazakon.com/big/text/1528/pg1.htm>.

9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999р. №318. Електронний ресурс: [Режим доступу] - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

10.Пятківська К.В. Аналіз собівартості сільськогосподарської продукції та шляхи її зниження/ К.В. Пятківський // Управління розвитком. – 2014. – №4 (167). – С. 100-102.

Список джерел у транслітерації/References

1. Ihnatieva T.H. Vyrobnystvo i spozhyvannia biodyzelia v ahrarnykh pidpryemstvakh Ukrainy/ T.H. Ihnatieva // Ekonomika APK.-2011.-№4- S..32.

2. Kaletnik H. M. Biopalyvo: prodovolcha, enerhetychna ta ekolohichna bezpeka Ukrainy / H. M. Kaletnik // Bioenerhetyka. – 2013. – № 2. – S. 12–14.

3. Chyzhma I.A. Orhanizatsiia obliku vyrobnystva produktsii roslynnytstva / V.M. Kraievskiy, I.A. Chyzhma // Ekonomichni nauky. Ser.: Oblik i finansy. – 2013. – Vyp. 10(4). – S. 388-392.

4. Prorochuk O.L. Problemy vidobrazhennia obliku vytrat pry vyrobnystvi bioenerhetychnykh kultur / N.I. Koval, O.L. Prorochuk // Problemy oblikovoho, kontrolnoho i analitychnoho zabezpechennia upravlinnia pidpryemstvom: Materialy 5 Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii molodykh naukovtsiv. 2015. – Vinnytsia, 2015. – S. 82 – 85.

5. Ofitsiyni sait Mizhnarodnoi federatsii bukhhalteriv : [Elektron. resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.ifac.org>.

6. Mossakovskiy Valerii. Kontseptsiiia pobudovy upravlinnia vytratamy u silskohospodarskykh pidpryemstvakh / V. Mossakovskiy // Bukhhalterskyi oblik i audyt: Naukovo–praktychnyi zhurnal. – 06/2009. – № 6. – 143 s.

7. Shchodo zastosuvannia rehistriv zhurnalno-ordernoi formy obliku dlia silskohospodarskykh pidpryemstv: Metodychni rekomendatsii / zatverdzheno nakazom Ministerstva ahrarnoi polityky Ukrainy vid 4 chervnia 2009 r. №90 [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN48748.html.

8. Metodychni rekomendatsii z planuvannia, obliku i kalkuliuvannia sobivartosti produktsii (robit, posluh) silskohospodarskykh pidpryemstv : zatv. Nakazom Ministerstva ahrarnoi polityky Ukrainy vid 18 travnia 2001 r. № 132 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://uazakon.com/big/text/1528/pg1.htm>.

9. Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 16 «Vytraty» Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 31.12.1999r. №318. Elektronnyi resurs: [Rezhym dostupu] - <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

10.Piatkivska K.V. Analiz sobivartosti silskohospodarskoi produktsii ta shliakhy yii znyzhennia/ K.V. Piatkivskiy // Upravlinnia rozvytkom. – 2014. - №4 (167). – S. 100-102.

**ANNOTATION
BASIC ASPECTS OF REGISTRATION-ANALYTICAL PROVIDING OF
PRODUCTION OF BIOPOWER CULTURES AT AGRICULTURAL
ENTERPRISES**

PODOLYANCHUK Olena,
*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Department of account and taxation in industries of economy,*

KOVAL Natalia,
*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Departments of account and taxation in industries of economy,*

KOLESNIK Tetyana,
*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Department of administrative management and alternative energy sources,
Vinnytsia National Agrarian University
(Vinnytsia)*

In recent years the power crisis is becoming more clear, especially concerning coal and gas. Traditional fuels are obtained from oil, gas and coal. They are considered to be exhaustible natural resources, besides the cost of their production grows constantly. This compels to search alternative kinds of ecologically clean fuel produced from renewable energy sources. Fuels of plant origin should become natural replacement for fossil fuels. Thus, biofuels can be divided into three basic types: hard (wood, wood chips, granules, preforms), liquid (biodiesel, ethanol) and gaseous (biogas). Therefore today studying the problems of growing energy agricultural crops becomes actual. A number of questions need subsequent clarifications and improvements, namely: economic essence of availability and use of power crops, improvement of methods of accounting and analysis of growing power crops. The authors also provide theoretical grounds and ways for practical improvement of the systems of accounting and analysis of growing power crops what may contribute to higher competitiveness of agricultural enterprises in present-day economic conditions of Ukraine.

Key words: organic cultures, power crisis, account of charges, analytical research, prime price .

Tabl. 1.Lit. 10.

**АННОТАЦИЯ
ОСНОВНЫЕ АСПЕКТЫ УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКОГО
ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРОИЗВОДСТВА БИОЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ КУЛЬТУР В
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ**

ПОДОЛЯНЧУК Елена Анатольевна,
*кандидат экономических наук,
доцент кафедры учета и налогообложения в отраслях экономики,*

КОВАЛЬ Наталья Ивановна,
*кандидат экономических наук,
доцент кафедры учета и налогообложения в отраслях экономики,*

КОЛЕСНИК Татьяна Васильевна,
*кандидат экономических наук,
доцент кафедры административного менеджмента
и альтернативных источников энергии,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)*

В последние годы все более очевидным становится энергетический кризис, особенно угольного и газового топлива. Традиционные виды топлива получают из нефти, газа и угля.

Считается, что эти природные ресурсы являются исчерпаемыми, при этом стоимость их добычи постоянно растет. Все выше перечисленное заставляет искать альтернативные виды экологически чистого топлива из возобновляемых источников энергии. Топливное сырье растительного происхождения является естественной заменой ископаемого топливного сырья. Таким образом, биомассу можно условно разделить на три основных вида биотоплива: твердое (древесина, щепы, гранулы, брикеты), жидкое (биодизель, этанол) и газообразное (биогаз). Поэтому сегодня изучение и исследование выращивания биоэнергетических сельскохозяйственных культур является актуальным. Изучено целый ряд вопросов, которые нуждаются в последующих уточнениях и усовершенствованиях, а именно: экономическая сущность наличия и использования биоэнергетических культур, направления усовершенствования организации и методики учета и анализа выращивания биоэнергетических культур. Также авторами проведено теоретическое обоснование и практическое усовершенствование систем учета и анализа выращивания биоэнергетических культур, которое ориентируется на потребности обеспечения конкурентоспособности сельскохозяйственных предприятий в современных экономических условиях Украины.

Ключевые слова: биоэнергетические культуры, энергетический кризис, учет расходов, аналитическое исследование, себестоимость.

Рис.2. Табл. 1. Лит. 10.

Інформація про авторів

ПОДОЛЯНЧУК Олена Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: podolianchuk_1@i.ua).

КОВАЛЬ Наталія Іванівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: Natkov@i.ua).

КОЛЕСНИК Тетяна Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: sergej.kolesnik@gmail.com).

Olena Podolyanchuk - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Accounting and Taxation in the Fields of Economy Department, National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna str. 3, e-mail: podolianchuk_1@i.ua).

Natalia Koval - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Accounting and Taxation in the Fields of Economy Department, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna str. 3, e-mail: Natkov@i.ua).

Tetyana Kolesnik - Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Administrative Management and Alternative Energy Sources, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, Soniachna str. 3, e-mail: sergej.kolesnik@gmail.com).

ПОДОЛЯНЧУК Елена Анатолієвна – кандидат економічних наук, доцент кафедри учета и налогообложения в отраслях экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, м. Винница, ул. Солнечна, 3, e-mail: podolianchuk_1@i.ua).

КОВАЛЬ Наталья Ивановна – кандидат экономических наук, доцент кафедры учета и налогообложения в отраслях экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, м. Винница, ул. Солнечна, 3, e-mail: Natkov@i.ua).

КОЛЕСНИК Татьяна Васильевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры административного менеджмента и альтернативных источников энергии, Винницкий национальный аграрный университет (21008, м. Винница, ул. Солнечна, 3, e-mail: sergej.kolesnik@gmail.com).

